Krištofa Smida

sto malih

PRIPOVIEDAKAH

za

mladež.

Preveo

IVAN FILIPOVIĆ.

II. Dio.

S jednom bojadisanom slikom.

Naklada L. Hartmána u Zagrebu.

1867.

Krištofa Smida

sto malih

PRIPOVIEDAKAH

za

mladež.

Preveo

IVAN FILIPOVIĆ.

II. Dio.

S jednom bojadisanom slikom.

Naklada L. Hartmána u Zagrebu.

1867.

51. Vierne sestrice.

Njeka imućna gospoja uzela je pod svoje jednu osiroćenu djevojčicu. To djevojče bilo je veoma pobožno, poslušno, marljivo, uvjek umiljato i veselo.

Jednom reče gospodja; „Ružice, jerbo si tako jako dobra, to ću ti za Božić kupiti novu odjeću. Ja sam već govorila s trgovcem. Evo ti novacah, idi tamo pa si donesi onu liepu tkaninu modre boje, što ti se tko jako dopada.“

Gospoja joj dade dvie škude. Ružica gledaše novac, i reče: „Ah, draga majkice! ja imam već dosta odiela. Moja sestra Franjica nije medjutim na tako dobro mjesto dospjela. Ona je jako siromašno obučena. Nju bi veoma razžalilo, kad bi tu liepu novu odjeću na meni vidila. Nebi l' ja njoj poslati smjela ove dvie škude? Ona me ima tako rada, i kad sam bolestna bila, odmah je k meni doletila, pa me je što je moguće bolje dvorila.“

„Dobro diete!“ reče gospoja „piši svojoj sestri, neka k nama dodje; Ja ću vas obie jednako zaodjeti. Kad bo se jednako ljubite, to budite i jednako zaodjevene.“

Ljubav medju sestrama
Bog osnova sam,
U tom, djeco, angjeli
Nek su primjer vam.

52. Juha.

„Juha je baš posve neslana, nemogu da ju jedem“ reče mala Milica kod objeda, i metne žlicu na stranu.

„No dobro,“ odvrati joj mati“ ja ću ti za večeru već bolju pripraviti.

Zatim je mati odišla u vrt, kopala je tamo krompir, a Milica ga je moralo sve do sunčanoga zapada pobirati i u vreće sasipati.

Kad su obie došle kući, donese mati za večeru opet istu juhu. Milica ju okusi i reče: „To je dakako posve druga juha; ta mi ide u tek.“ I ona je pokusa sladko pun tanjur.

Mati se pako nasmije, i reče: „Ta to je ona ista juha, što si ju danas u podne ostavila. Al sad ti ide u tek zato, što si cielo po podne marljivo radila.“

Tko marljivo posluje i radi,
Sve mu u tek ide kad ogladi.

53. Najdragocjenije mirodije.

Njekoga kneza uhvati na šetnji plaha kiša, i on pobjegne u bližnju seljačku koljebu.

Djeca su baš sjedila kod stola, a pred njima je bila zdjela puna kukuruzne kaše. Sva su sladko jela, da im je sve iza ušijuh pucalo, a uz to su izgledala zdrava i rumena kao sljepačke tikvice.

„Ali kako je to moguće,“ reče knez materi,

„da se to prosto jelo može tako sladko jesti, i da djeca uz tu hranu ipak tako zdrava i čila izgledaju.“

Mati odvrati: „To dolazi od trovrstne mirodije, što u jelo mećem. Ponajprije si moraju djeci poslom jelo zaslužiti. Drugo nedam im ništa izvan obroka jesti, da tako gladna k stolu dolaze. Napokon ih priučavam, da mnogo neprinavljaju, nedavajuć im nigda nikakovih poslasticah.“

Kom' je glad i težko djelo
Utrudilo zdravo tielo,
Onaj mnogo nezabavlje,
Svako j' djelo njem' na zdravlje.

54. Lonac s medom.

Janjina mati imadjaše jednoč u kuhinji pune šake posla, i poviče: „Janjo, donesi mi brže bolje jedan lemun, evo ti ključ od smočnice!“

Došavši Janja u smočnicu, počme se željno razgledati, nebi li gdje šta oblaznuti mogla. Najednoč smotri gore na polici lonac s medom. Stane se propinjati, što više mogaše, da prstom u med zamoči.

Najednoč ju nješta strahovito uštipne za prst. Derući se i plačuć povuče ona prst natrag; al gle, o njem visjaše velik rak, koji se je bio svojima štipaljkama prikvačio, te nikako popustiti nehtjedè.

Mati je naime prije dva, tri dana prodala

med, što Janja nije znala, pa je kupivši njekoliko rakah u taj lonac spravila bila.

Na Janjinu viku doleti mati u smočnicu, razstavi rakove štipaljke, i izvadi Janjin krvavi prst, pa joj reče: „Ta mala kazan neka te opameti, jer tvoja oblizivost može za tebe imati još puno gorjih posljedicah. Mnogi su, naučiv se za mlada oblizivosti, protraćkali svoje novce, pokvarili svoje zdravlje, a što je još crnje, i svoju dušu."

Oblizivim nikada nebudi,
To ti zdravlju i kesi nahudi!

55. Biser.

I.

Putnik njeki zabludi se u dalekoj jednoj pustinji. Dva dana nije ništa našao ni za jelo ni za pilo, i već je posve iznemogao bio od glada i žedje. Napokon dodje do jednoga sjenatoga drveta i bistroga vrela. Na drvetu nebijaše nikakova ploda; al uz vrelo ležaše jedna vrećica. „Hvala Bogu!" uzdahne putnik popipav vrećicu," valjda je grah, kojim ću se smrti izbaviti." Brže bolje razveže vreću, i — sasvim uplašen poviče: „Jao, Bože, ta to je biser!"

Više vriedi, što te hrani,
Nego l' biser izabrani.

II.

Siromah putnik mogao je lasno od glada umrti uz sav taj biser, što je silne novce vriedio. Nu on se iz dna srca moljaše Bogu — i najednoč opazi na devi jednoga Araba, kako se je k njemu žurio. Arab je vrećicu bio zaboravio, pa se je veoma razveselio, kad ju je našao. Njemu se smiluje ovaj napole već mrtav čovjek, dade mu kruha i sladkoga voća, i uzme ga k sebi na devu. „Gle," reče Arab „kako Bog sve čudnovato odredjuje. Ja sam za veliku nesreću smatrao, što sam svoj biser zaboravio; ali za tebe je bila opet to velika sreća. Bog je to sve tako naredio, da sam se ja povratio i tebi život izbavio."

Moli Boga u nevolji,
Pomagač je on najbolji!

56. Drago kamenje.

Njeki zlatar morao je za jednu odličnu gospoju praviti liep ures, čemu mu je dala više jako dragocjenog alem — kamenja.

Željku, njegovu šegrtu, veoma se je dopadalo to u svih bojah blistajuće se kamenje, i on ga je vrlo često razgledao.

Najednoč opazi gospodar, da su mu nestala dva najljepša kamena. Sumnjao je na šegrta, pa je njegovu spavaonicu protražio. I sbiljam nadje kamenje u jamici, što je bila u zidu nad jednim ormarom.

Željko se je doduše zaklinjao, da on kamenja uzeo nije; nu gospodar ga je oštro promlatao, i reče, da je zaslužio, da se objesi, pa ga protjera.

Drugi dan nestane opet jednog kamena, i zlatar ga nadje u istoj jamici. Sad je pozorno pazio, da vidi, tko to kamenje tamo skriva. I gle sbiljam: svraka, što ju je šegrt odhranio i upitomio, doleti na stol, gdje se je radilo, uzme u kljun jedan drugi kamen, i odnese ga u jamicu.

Zlataru je sada bilo vrlo žao, što je siromašnomu dječaku krivo učinio. On ga uzme opet natrag, postupaše s njim odsele veoma ljubezno, niti je više igda tako lako o drugom posumnjao.

Koj na drugog sumnju lako svali,
Ljuto sebe i drugog pečali! —

57. Šljunak.

Mladi kočijaš Rade navukao je na sebe pijanstvom pogibeljnu bolest. Liečnik mu reče: „Ako se posve šljiovice neokaniš, to češ prije reda umrti, jerbo je ona otrov za tvoju mladost."

Bolestnik reče: „To ja nemogu, već sam se jako na nju naučio. Ovu staklenku ovdje moram svaki dan popiti."

Liečnik mu odvrati: „E dobro, ja onda moram na što drugo misliti!" Drugi dan donese on jednu malu, šarenu škatuljicu punu sitnoga šljunka, i reče: „Baci svaki dan jedan ovaj kamenčak u

svoju staklenku, al ga ostavi unutra, pa ti šljiovica neće škoditi.“

Bolestnik mišljaše, da kamečki tu moć u sebi imaju, da šljiovicu neškodnom učine, te je sbiljam svaki dan po jedan kamečak u staklenku metnuo. Tako je svaki dan pio, niti je opazio, da je svaki dan njekoliko kapljicah manje. A kad je staklenka bila puna kamečakah, onda se je i on odučio od škodljive šljiovice.

Tko za svoje poboljšanje
Svak' dan samo malo čini,
Napokon ti bez svih manah
I pogrieškah svietu sini.

58. Vreća puna zemlje.

Njeki bogat čovjek otme svojoj susjedi, siromašnoj udovici, jedinu njezinu njivu, da poveća svoj vrt. Kad je sutradan po njivi hodao, dodje siromašna udovica s praznom vrećom, i rekne mu sa zaplakanima očima: „Molim Vas, dajte mi samo toliko od svoje očevine, koliko u ovu vreću stati može.“ Bogatàc odvrati: „Tu ludu želju već vam mogu izpuniti.“

Udovica napuni vreću sa zemljom, pa zatim reče: „Sad bi vas još nješta molila. Budite tako dobri, i pomozite mi ovu vreću uprtiti.“

Bogatcu se to nedopane, i on joj odbije molbu. Nu udovica nije nikako hotjela, da odustane od svoje molbe, dok joj ju napokon izpunio

nije. Nu kad je hotio, da vreću podigne, poviče: „O to je nemoguće, vreća je preveć težka.“

Sad progovori udovica svečano: „Kad vam je već ova jedna vreća zemlje pretežka, kako će vas onda istom na uvjek tištiti ciela njiva, koja nebi ni u tisuć ovakovih vrećah stati mogla!“

Bogatca poplaše te rieči, pa joj povrati njivu.

Tudjeg dobra neprisvajaj sebi,
Kano kletva ležat će na tebi!

59. Škuda.

Pobožni seljak Gojko govoraše višeput: „Koji Boga od sveg srca ljubi, njemu je lasno, da dobro čini, a od zla bježi.“

Nu on je imao jednoga slugu, koji je jako naprasan bio, pa je kao ciganin psovao i ružio, kad se je razsrdio. Gojko ga je višeput opominjao, da iz ljubavi prama Bogu svoju srditost svlada. Na to bi sluga rekao: „To mi je nemoguće, kad me i ljudi i marha preveć srde.“

Jednog jutra rekne mu Gojko: „Filipe, vidiš ovu novu škudu! Ja ću ju tebi pokloniti, ako ovaj cieli dan budeš ustrpljiv, te se nebudeš srdio.“ Slugi se dopane ta ponuda, i on s veseljem na nju pristane.

Ostala družina dogovori se tajno, da mu nepusti zaslužiti te škude. Sve što su taj dan činili i govorili, smjeralo je na to, da njega razljute.

Nego se je Filip baš pošteno držao, te ni jedne srdite rieči nije izustio.

Na večer mu Gojko dade škudu, pa mu reče: „Sram te budi, da ti kukavnomu novcu za volju svladati možeš svoj gnjev, a Bogu za ljubav nećeš!"

Filip se je poboljšao i postao jako dobroćudnim čovjekom.

Komu ljubav božja
Srce toplo grije,
Tomu i najveće
Djelo težko nije.

60. Dobro upotriebljen novac.

Njeki pomnjivi stolar, koji je svojim poslom zaslužavao puno novacah, bio je vazda zadovoljan prostim jelom. On je sa svojom porodicom posve jednostavno objedovao, i čuvao se je vazda, da novca neizdaje na ništa nepotrebna.

„Ali kamo vi dievate svoje novce?" reče mu jednoč njegov susjed tokar. Stolar mu odgovori: „Izplaćujem stranom svoje dugove, a stranom ih posudjujem na kamate." „Ej!" vikne tokar „vi ste velik šaljivac! Ta vi neimate niti duga, niti glavnice na kamate uložene."

„A ipak je tako," reče stolar. „Čujte samo, da vam stvar malko razložim. Vidite, ja sve novce, koje su dobri roditelji na mene potrošili, od kako sam se rodio, smatram kano dûg, koji povrnuti moram. Novce pako, što na djecu trošim, da

se nauče štogod koristna, dobra i liepa, smatram kano glavnicu, koja će mi, kad ostarim, izplaćena biti zajedno s kamatami."

„Kao što moji roditelji ništa štedili nisu, da mene samo dobro odhrane, tako isto radim i ja sa svojom djecom. Pa kao što ja smatram za djetinju dužnost, da nadoknadjujem dobročinstva svojih roditeljah; isto se tako nadam, da će i moja djeca takodjer meni vratiti ovaj svoj dug. I to se tako sigurno nadam, kao što znam, da ovo sunce nad nami svietli."

O koliko dobra čine
Djeci svojoj roditelji!
Nastojte im to vratiti,
I radit' im sve po želji!

61. Kesa.

Živko, sin njekog siromašnog nadničara, sjedjaše u šumi pod jednim drvetom, te jadikovaše, plakaše i moljaše se glasno Bogu. Njeki odlični i bogati gospodin lovio je baš u taj par po šumi, dodje k njemu i reče: „No, mali, zašto plačeš?"

„Ah!" odgovori Živko, „moja je mati dugo bolovala, pa me je otac poslao u grad, da ljekarniku platim, a ja sam izgubio i novce i kesu."

Gospodin se je taj na tiho nješto razgovarao s lovcem, koji je s njim u družtvu bio, a zatim izvadi jednu malu kesicu od crvene svile, u kojoj je bilo njekoliko dukatah, i reče: „Nije l' može-

bit ovo tvoja kesica?“ „O ne!“ odgovori Živko. „Moja je kesica bila posve prosta, pa u njoj nije bilo ni takovih liepih novacah.“

„A ono će valjda ova biti?“ reče onaj drugi lovac, pa izvadi drugu posve neuglednu kožnu kesicu. „O dakako!“ povikne Živko sav veseo. „To je dà moja kesica!“ Lovac mu ju dade. Odlični pako gospodin reče: „Jerbo si se tako srdačno Bogu molio, i tako si pošten, to ti evo još i ovu kesu poklanjam.“

U nevolji molitva pomaže,
I prolazi sretno koj nelaže.

62. Prsten.

Trgovac Jelić putovao je preko mora u daleki sviet, pa je svojom pomnjom i vještinom postao tamo veoma bogat, a zatim se je iza mnogo godinah opet vratio u svoju domovinu.

Kad se je brod izkrcao, začuje on, da su njegovi rodjaci baš kod jedne vesele gostbe u njekom bližem dvoru. Odmah se požuri tamo, i u svom velikom veselju nije si uzeo ni vremena, da skine svoju već iznošenu putnu haljinu, i bolju obuče.

Nu kad je stupio u sjajno razsvietljenu dvoranu, neobradovaše se veoma njegovi rodjaci i rodjakinje. Vidivši bo ga u iznošenu odielu, pomisliše, da se je povratio siromašan.

Mladi jedan crnac, koga je sobom poveo,

jako se je ljutio na te njegove rodjake, i reče: „To su zločesti ljudi, dok se neraduju iza toliko godinah dolazku svoga rodjaka.“

„Čekaj samo,“ reče mu trgovac na tiho, „odmah ćeš viditi posve druga lica.“ Zatim si na prst natakne jedan prsten, što ga je kod sebe imao — i gle! najednoč se razvedriše sva lica, i svaki se radosno rivaše k svomu rodjaku Jeliću. Jedan mu stiskaše ruku, drugi ga grljaše; a svi su se nadtjecali i otimali za čast, koji da ga u svoju kuću primi i podvori.

„Zar taj prsten ima silu, da ljude očara?“ zapita sav u čudu crnac. „O ne,“ odgovori Jelić, „nego po mom prstenu s dragim kamenjem vide samo, da sam bogat, a bogatstvo im je nada sve ino.“

„O vi zasliepljeni ljudi!“ poviče sada crnac, „tako vas dakle nije očarao prsten, nego škrtost. Zar se sbiljam više cieniti može žuta kova i proziran šljunak, nego li ovako plemenit muž, kao što je moj gospodar?“

U istinu:

Samo lùde ciene zlato
I kamenje drago više,
Neg čovjeka, kom' u grudih
Plemenito srce diše.

63. Zlatna burmutica.

Pukovnik njeki pokaže častnikom, koji su kod njega objedovali, novu, vrlo liepu zlatnu bur-

muticu. Njekoliko trènutakah poslje hotio je, da uzme jedan štipetak, potraži burmuticu u jednom, u drugom, u svih žepovih, te sav presenećen reče: „Gdje je moja burmutica? Ded pogledjite, moja gospodo, nije li ju· koji u mislih spravio u svoj žep!“

Svi se častnici dignu, izvrnu svoje žepove, ali burmutice nebijaše. Samo poručnik jedan sjedjaše sasvim sbunjen, i reče; „Ja svojih žepovah neizvraćam; mojim vam pako poštenjem jamčim, da burmutice neimam; i to vam budi dost. „Častnici se glavom klimajuć razidju, svaki je poručnika držao za tata.

Drugi dan dade ga pukovnik k sebi zvati, i reče: „Bormutica se je našla. Žep moj bio je malko razporen, pak mi je propala dole u postavu. Nego vi sad meni kažite, zašto jučer nehtjedoste pokazati svojih žepovah, dočim su to svi drugi častnici učinili?“

Poručnik odgovori: „Vama jedino, gospodine pukovniče, to ću rado očitovati. Moji su roditelji siromašni. Ja im zato dajem polovicu svoje plaće, a sam nejedem u podne ništa topla. Kad sam k Vama pozvan bio, imao sam već u žepu svoj objed. Bilo bi me dakle stid, kad bi mi prevrćuć žepove izpao bio komad kruha i kobasica jedna.“

Pukovnik reče sasvim ganut: „Vi ste jako dobar sin! Da svoje roditelje lakše podpomagati uzmognete, to ćete odsele svaki dan kod mene objedovati.“ Zatim pozove pukovnik opet sve čast-

nike k svečanoj gostbi, zasvjedoči pred svimi, da je poručnik sasvim nedužan, i u znak svoga štovanja pokloni mu zlatnu burmuticu.

Koji roditelje
Ljube i štimaju,
Takve Bog i ljudi
Vazda rad imaju.

64. Ura.

Njeki siromašni djak, imenom Božidar, ostane jednoč na konaku u njekom mlinu. Dole u sobi bijaše mu postelja jedna klupa. Oko po noći probudi se on, i čuje na stieni nješta kucati. Obazre se okolo sebe, te opazi po mjesečini srebrenu žepnu uru.

Dodje mu velika želja, da tu uru uzme, i s njom kroz prozor pobjegne. Savjest mu doduše govoraše: „Neukradi!" nu želja za liepom urom bivaše sve većom i većom. Tad najednoč skoči, i izadje kroz prozor van, da napasti izbjegne.

Kad je bio njekoliko stotinah koračajah izmaknuo, onda se počme kajati, što ure nije uzeo, i htjede opet da se vrati. Nu savjest ga opet opomene, i on ju posluša, pa otidje dalje.

Mjesec zadje i nastane strašan mrak. Božidar zadje u njekakov močvar, nu napokon dospije ipak do njekakova brežuljka. Tu se sav umoran legne i zaspi čvrsto. Zorom rano probudi ga

strašna vika, i kad je oči otvorio, spopane ga strah i užas.

On ležaše pod vješalama, a nad njim visjaše razbojnik, oko kojega se sakupilo bijaše cielo jato gavranovah. Tad mu se pričini, kano da mu njeki nutrnji glas reče: „Vidiš, ovako bi i s tobom na posljedku bilo, da si krasti započeo.“ On se klekne, i zavjetuje Bogu, da će se u buduće svakoj napasti odmah ozbiljno oprieti.

Što na tebe napast
Jače navaljuje,
Tim nek više Boga
Tvoje srce štuje.

64. Vezanka za uru.

Učenice njeke ženske škole naumiju, da jedan dio svojih rukotvorinah na korist siromakah prodadu. Jedna trgovkinja u tom gradu, imajuća velik dućan, uzme na sebe taj posao iz pukoga čovjekoljubja.

Sofija, jako tašto djevojče, koja je sebe držala velikom vještakinjom u ženskih poslovih, mišljaše: „Sada mogu posve sigurno saznati, kako se visoko moja umjetnost cieni. Moje su mi sunčenice nenavidne; ista me učiteljica osobito nemiluje. Trgovkinja nezna, od kog su sve poslovi, pa će mi zaista istinu kazati.“

Ode dakle u dućan, pokaže na jednu liepu vezanku za uru, što ju je pravila jedna njezina

drugarica, i upita, po što je. „Nemogu vam je dati izpod 36 novčićah,“ rekne trgovkinja.

„A pošto je ova ovdje?“ zapita Sofija, i pokaže na jednu drugu još ljepšu, takodjer od jedne njezine drugarice. „Ta stoji 48 novčićah,“ odvrati trgovkinja.

„A pošto je ova ovdje?“ zapita opet Sofija, pokazavši na onu, što ju je ona načinila, i koju je držala, da je najljepša. „Otu ću vam,“ reče gospoja, „dati kao priložak (radoš), ako ove dvie kupite.“

Sofija bje osramoćena, i sva se zacrveni. Gospodja joj pako reče: „Ja vidim na vami, da ste vi pravili tu vezanku. Jako mi je žao, da nije bolje za rukom pošla. Medjutim vi ste amo došli, da samo istinu čujete, a tu sam vam ja iskreno rekla.“

Tašto srce lako dade
Laskavošću zavarat se;
Čednoj glavi ništ nemože
Do istine dopadat se.

66. Zrcalo.

Milica je bila jako osorno (naprasito) djevojče. Mati joj je višeput predstavljala, kako je osornost griešna, odurna i škodljiva, te ju opominjaše, da bude blaga.

Jednoč sjedjaše kod svog šivaćeg stola, na kojem je bila jedna liepa posuda puna cvieća.

Njezin mali bratac obori iznenada posudu, i ona se razbije na mnogo komadah. Milica bukne izvan sebe od gnjeva. Oči su joj plamtile, žile na čelu nabreknule, a lice joj je sasvim nagrdjeno bilo.

Tad najednoč metne mati pred nju zrcalo. Milica se poplaši od sebe same. Srditost ju obidje, i ona stane plakati.

„Vidiš li sada," reče mati, „kako je grdna srditost? Ako ti posve u navadu predje, to ćeš malo po malo dobiti tako grdne poteze, i u licu tvome neće biti nikakove umiljatosti."

Milica si je to k srcu primila, pa se je trudila, da srditost svoju svlada. Postala je veoma blaga, i blagost joj je poljepšala njezino lice.

Nu mati govoraše još češćeput: „Kao što je sa srditošću i blagošću, tako je i sa svimi drugimi zloćami i kriepostmi."

Lice vazda pokazuje,
Što nam naša duša snuje;
Zloća hud mu izraz dava,
A kriepost ga poljepšava.

67. Kabanica.

Njekoliko vojnikah dodje u ratno doba u jedno selo, te zaišću jednog momka, da im put pokaže. Siromah njeki nadničar imao je s njimi ići. Bilo je strašno zima, k tom je snieg padao, i vjetar strašno duhao. Molio je seljake, da mu posude jednu kabanicu. Nu oni nehtješe o tome

ništa čuti. Samo jedan stari inostranac, kojega je rat iz domovine njegove protjerao, pa je ovdje kukavno kao kovački djetić životario, dade mu svoju staru kabanicu.

Vojnici otidju, a kasno na večer dojaha u selo jedan mlad, liep častnik, u krasnoj opravi, i mnogimi redovi nakićen, pa se dade odvesti k staromu onomu čovjeku, što je nadničaru dao svoju kabanicu. Dobroćudni starac poviče, smotrivši častnika: „Za Boga, ta to je moj sin Miloš!“ skoči k njemu i zagrli ga.

Miloš je morao prije njekoliko godinah u vojnike, pa je postao častnikom radi svojih izvanrednih sposobnostih, svoga poštenja i svoje hrabrosti. Nije više ništa čuo o svom ocu, koji je prije u njekom priličnom gradiću bio kovač. Nu sin je poznao onu kabanicu, a po razgovoru nadničarovu osvjedočio se je, da njegov otac sad u tom selu stanuje.

Otac i sin plakahu od veselja, i svi okolo stojeći ljudi bjehu do suzah ganjeni. Miloš je ostao cielu noć kod svoga oca, razgovaraše se s njim uprav do zore, i dade mu, prije nego je otišao, puno novacah, i obrekne mu, da će se u buduće za njega brinuti.

Ljudi pako rekoše: „Jerbo je starac tako milosrdan bio, zato se je i Bog njemu smilovao, pa je našao svoga sina, koji ga je sve nužde izbavio.“

Koj u nuždi pripomaže bližujeg svog,
Tog takodjer blagosivlje dragi Bog!

68. Koze.

Siromašni Vid čuvaše koze. Plaća mu bijaše tako malena, da si nije ni cipelah kupiti mogao. Noge su mu strašno zeble, jerbo je već kasna jesen bila, a vrieme mokro i studeno.

Najednoč izadje iz grma pred njega jedan čovjek, koji je već dva triput u kaznioni zatvoren bio, i reče: „Moj je zanat dosta izdajan. Ajde k meni u službu, pa ću ti dati načiniti nove cipele. Tad se više nećeš morati tako mučiti, niti bos po blatu gackati.“

Nu Vid mu odvrati: „Neću! Volim i bos hodati a pošten ostati, nego li krivim načinom ma još kako bogato živiti. Bolje je noge blatom si zamazati, nego li rukama zlo činiti, i dušu opakimi djeli okaljati.“

Bit u sirotinji pošten i pravedan
Valja više, neg bit bogat a nevriedan.

69. Čavli za cipele.

Pomnjivi čavlar Radić sjedjaše cieli dan u svojoj djelaonici, te neprestano kovaše, da su iskre sve na okolo trepetale i sievale.

Sin bogatoga njegova susjeda, gospodina Bogića, dolazaše svaki dan k njemu, te je po ciele ure gledao, kako je čavlar radio.

„Dedte i vi, mladi gospodine, naučite se čavao načiniti,“ reče jednom čavlar, „jer tko zna, čemu bi to njegda dobro bilo.“

Ta ponuda dopane se mladomu, bezposlenomu gospodičiću. On se sjedne uz nakovanj, i nauči se brzo načiniti čestit čavao za cipele.

Gospodin Bogić umre; sin štetuje zatim sav svoj imetak, te kao bjegunac dodje u njeko jako udaljeno selo. U tom selu življaše više cipelarah, koji su mnoge novce za čavle u grad izdavali, a višeput ih nisu dobili ni za svoje novce. U toj bo su se okolici pravile mnoge hiljade cipelah za vojnike.

Mladi Bogić, koji je jako kukavno živio, dosjeti se, da on zna jako dobro praviti čavle za cipele. Ponudi se dakle cipelarom, da će im u veliko praviti čavle, ako mu samo pripomognu djelaonicu urediti. Oni mu to pripomogoše, i on je sada jako ugodno živio.

„Ipak je dobro," govoraše on češće „kad čovjek ma čavao za cipele napraviti zna. To mi sad više u kola upire, nego li moje dobro, koje nebi bio njegda prodao ni za sto tisućah stotinjakah."

Zanat, što ga čovjek znade,
Siguran mu žitak dade!

70. Podkova.

Njeki otac išao je preko polja sa svojim sinkom Mirkom. „Gle," reče otac putem, „tamo eno leži komad podkove, digni ga i ponesi sobom."

„Ej!" reče Mirko, „to nije vriedno, da se čovjek samo sagiblje!"

Otac nerekne ništa, digne taj komad i turi ga u svoj žep. Kad su došli u prvo selo, proda ga kovaču za njekoliko novčićah, i kupi za to trešanjah.

Oba otidu dalje. Sunce je jako peklo, na blizu nebijaše ni kuće, ni drveta, niti ikakova vrela; a Mirko je od žedje već bio sasvim onemogao.

Tad otac kao nehotice spusti jednu trešnju. Mirko ju brže bolje digne, kano da je bila od zlata, pa s njom mahom u usta. Za malo vremena spusti otac opet jednu trešnju; a Mirko se opet prigne i pobere ju. Tako je otac sve jednu po jednu do posljednje spuštao; a Mirko je sve jednu po jednu do posljednje pobirao. Kad je već i posljednu pobrao i pojeo, okrene se otac i nasmjehnuvši se reče mu: „Vidiš, da si se za podkovu jedanput sagnuo, nebi se poradi trešanjah toliko putah sagibati morao. Spoznaj odtale istinu one mudre izreke:

Tko na male stvari
Obzir neuzima,
Više putah s manjim
Mnogo truda ima.“

71. Konjski klinac.

Seljak njeki osedla svoga konja, da u grad odjaha. Opazio je doduše, da na podkovi neima jednog klinca, al on ipak reče: „Šta je stalo za jedan klinac;“ i odjaha.

Nije još ni po puta prevalio, izgubi konj podkovu. „Da bi gdje blizu kovač bio,“ reče on, „to bi dao podkovati konja; al kad ga nije, bit će dobro i sa tri podkove.“

Nu konj si je na kamenitoj cesti omanio kopito, pa počme šepati. Malo zatim izskoče iz šume dva lupeža, da putnika porobe. Na šepavom konju nemogaše im pobjeći, te mu oni otmu konja, svu ormu, sedlo i torbu.

„To si bre nisam mislio, da bi sbog jednog klinca izgubio i konja i prtljagu si.“

Sasvim turobno i žalostno nastavi put pješice, i opetovaše vrlo često svojoj djeci izreku:

„Nemarnost u stvarih mali'
U velik nas kvâr uvali.“

72. Sedam štapovah.

Njeki je otac imao sedam sinovah, koji su se medju sobom višeput pravdali. Radi svojih pravdah i prepirakah zanemariše dostaput svoj posao. A njekoji zli ljudi počeli su o tom misliti, da se njihovom neslogom koriste, te im po očevoj smrti preotmu baštinu.

Zato pozove vriedni starac jednog dana sve sedam sinovah k sebi, metne pred nje sedam štapovah, koji su skupa čvrsto svezani bili, i reče: „Onomu izmedju vas, koji skrši ovaj snopić štapovah, izplatit ću odmah sto škudah,“

Jedan za drugim upinjao se je, što je jače mo-

gao; al svaki iza dugog natezanja reče: „To nije nikako moguće.“

„A ipak nije ništa lakše, nego li to,“ reče otac. On razveže snopić, te skrši jedan štap za drugim bez ikakova napora. „Dakako,“ poviču sinovi, „tako je lako, tako bi ih skršilo i malo diete.“

Otac pako nastavi: „Kao što je s ovimi štapovi, tako je i s vami, moji sinovi. Doklegod složni medju sobom uzbudete, dotle ćete obstajati, i nitko vas neće moći nadvladati. Nu ako se sveza jedinstva, koja vas ima spajati, raztrga i razvrgne, to će vam biti kao i ovim štapom, što ovdje skršeni na podu leže.“

Kuća, grad i zemlja ciela
Napredna je i vesela,
Kada u svem sloga vlada;
A bez toga sve propada!

73. Iver.

Njeki pošteni seljanin, koji je ob zimu poveću svotu novca njekamo nosio, bio je pred večer u jednoj šumi napadnut, ubijen i porobljen. Mrtvo tielo nadje se u sniegu, koji je okolo na okolo krvlju poškropljen bio. Sudac odje još iste noći, te uz zapaljene baklje razgleda mjesto, gdje je seljanin ubijen. Tu opazi iver od jedne batine na zemlji, i turi ga šuteći u svoj žep.

Došavši drugi dan u ured, opazi sa užasom,

da na četnikovoj batini, što je u kutu naslonjena bila, takov iver manjka. I sbiljam nadjeni je iver posve sgodan bio za ono okrnjeno mjesto. Sudac odmah zapovjedi, da se ubojica sgrabi, okuje i u tamnicu baci.

Zlotvor je ovaj iz prva tvrdokorno niekao učinjeni zločin; nu onaj mali, niemi komadić drveta posve jasno svjedočaše. Napokon probliedi i prizna, kako je znao, da je seljanin nosio znamenitu svotu, pa da je iz pohlepe za novcem ubio toga dobroga čovjeka, koji mu nije nigda ništa zla učinio.

Svežanj je s novci ubojica, i neotvoriv ga, skrio medju drva, pa nije još ni vidio novca, radi kojeg je umorstvo učinio. Malo zatim je pogubljen uz veliku navalu svjetine. Svatko se čudio, da je tako neznatna stvar zločin na vidilo izniela.

Mnogo zlo na vidik
Ovd' dolazi veće,
A na sudnjem danu
Ništ izbjeći neće.

74. Uže.

Dva prosjačka dječaka, Vid i Bogdan, nadju na cesti jedno staro uže, pa su se njega radi svadjali i prepirali, da je sve praštilo. Vid je držao uže za jedan kraj, a Bogdan ga je vukao za drugi; jedan ga je drugomu silom hotio da otme. Najednoč pukne uže, i oba se dječaka izvale u blato.

Čovjek njeki, koji je k tomu nadošao, reče: „Tako je pravdašima! Radi sitnarije kakove počmu vikati i prepirati se, a šta napokon dobiju jedan i drugi? Ništa drugo, nego da se osramote, baš tako, kao što ste se sada vas dva u blato izvalili."

Miroljubiv budi,
Jer se višeputa
Pravdom i prepirkom
Daleko zaluta!

75. Suhar i slama.

Njeka siromašna udovica i njezina dva dječaka vrate se u selo jedne večeri iz bližnjeg vrbaka, gdje su kùpili suhar. Mati je nosila na glavi jedan veliki, a svaki dječak po jedan mali snop suhoga vrbova granja, svezan slamom.

Putem ih susretne njeki bogat trgovac iz grada, i oni ga zamole za milostinju. Nu trgovac reče udovici: „Vi netrebate prosjačiti! Dajte meni ova dva dječaka, oni će se kod mene naučiti, kako se zlato kuje iz suhara i slame."

Mati je to držala za šalu; nu trgovac još jednoč vrati, da je on to u istinu rekao. Napokon privoli ona u njegovu ponudu, i trgovac dade jednoga učiti se plesti košarice, a drugoga plesti šešire.

Iza tri godine vrate se oni k svojoj siromašnoj materi, te su neumorno sgotavljali pre-

krasne košare i veoma fine šešire za istoga trgovca. Jednog dana dodje trgovac, pa izplati primljenu robu sve samimi žutimi dukati, i reče smijuć se materi: „Jel te, da sam imao pravo, i da sam držao svoju rieč?“

Vazda djeco neka pomnja
Bude mila vama,
Njom u zlato pretvara se
I granje i slama.

76. Sajam.

Njeka bogata gospoja na selu nije imala djece, pa je hotjela, da pod svoje uzme jednu marljivu i valjanu djevojčicu od svojih rodjakah u gradu.

Toga radi ode jednoč tamo; nu tek da se je saznalo, zašto je došla, doleti odmah njih njekoliko djevojčicah, hvaleći se i preporučujući, da su joj u rodu.

Gospoja ih je sve mirno saslušala, i davši svakoj po stotinjaču, reče: „Danas je sajam; kupite si svaka na sajmu, što vam srce ište. Nu tada dodjite opet ovamo, pa mi pokažite, što ste si kupile.

Djevojčice odlete, i vrate se opet pune veselja. Skoro sve donesoše pantlikah, gajtanah, zrcalah, gjerdanah, prstenja i drugih kojekakovih sitnarijah, te se hvališe s timi krasotami.

Samo jedno djevojče, siromašna Janja, nije si-

ništa takoga kupila, nego jedan molitvenik i preslicu s njekoliko vretenah.

To se dopane ovoj bogatoj gospoji. Ona poprimi Janju prijazno za ruku, i reče: „To mi je jako drago, da ti još tako mlada već misliš na Boga i posao. One su druge svojom budalastom kupnjom pokazale, da im je više do gizde i taštine, nego li do pobožnosti i râda. Ti si od danas moja! Ostani i nadalje dobra i pobožna, pa budi uvjek marljiva, i Bog će te vazda braniti i svoj ti blagoslov udieliti."

Koj se moli i posluje,
Vriedan jeste, da se štuje.

77. Dvor i koljeba.

Gospodjica Jelisava stanovaše u krasnom dvoru, i jako se je ponosila bogastvom i gospodstvom svojim.

Jednog dana dodje k njoj Marica, kćerka siromašnog jednog zidara, i reče: „Moj je otac na smrt bolestan, pa vas moli, da k njemu dodjete; ima vam nješta važnoga priobćiti."

Gospodjica joj posprdno vrati: „No to mora nješta osobita biti, što takova kukavica meni kazati ima! Seli se, u tvojoj koljebi neimam ja nikakova posla."

Nepostojalo dugo, doleti opet Marica sva zasopnjena: „O draga gospodjice, ajdete za boga brže! Pokojna vaša mati dala je za vrieme rata

zazidati sila zlata i srebra; a momu je ocu naložila, da toga nekaže nikomu, nego li samo vama. Sada će eno umrti, pa se zato žurite, dok neizdane,"

Jelisava poleti, što je brže mogla; nu kad je u sobu stupila, bio je već mrtav ovaj dobri čovjek.

Skoro je u nesviest pala od straha i jeda; pa je poslje dala razkapati zidine svoga dvora sad ovdje sad ondje; nu sve bijaše zaman, o srebru i zlatu nebijaše nigdje ni traga.

Kako se je sada kajala, što je svojom ohološću jednog poštenog čovjeka zadnji trenutak razžalostila; a sebe velikoga blaga lišila! Nu prem da se je kajala iz sebičnosti, te njezino kajanje mnogo vriedilo nije, to je ipak uvidila istinu riečih:

Čovjek kruti i oholi
Seb' i drugom' tvori boli.

78. Moleće diete.

Njeka siromašna udovica reče jedno jutro svojoj petero malene djece: „Draga djeco, ovo jutro nemogu vam ništa dati za jelo! Neimam u kući ni kruha, ni brašna, pa i niti jednog jajeta. Molite se Bogu, da nam pomogne; jer on je bogat i mogućan, pa je i sam rekao: Molite me u nuždi, i ja ću vam pomoći."

Mali Bogdan, komu je bilo tek šest godinah,

ode turoban i pokłunjen u školu. Došavši do crkve, spazi da su vrata otvorena, pa unidje u nutra, i klekne pred veliki oltar. Buduć pako da nikoga u crkvi vidio nije, to je na glas molio: „Dragi, nebeski oče, mi djeca neimamo ništa jesti! Naša majka neima ni kruha, ni brašna, pa i niti jednoga jajeta. Ta daj nam štogod jesti, da skupa sa svojom milom majkom od glada nepoumiremo. O, dà, pomozi nam! Ta ti si bogat i mogućan; možeš nam lako pomoći, pa si nam to još i obećao!"

Tako se je molio Bogdan u svojoj djetinskoj prostoti, a zatim ode u školu. Kad je kući došao, opazi na stolu velik hljebac kruha, veliku zdjelu punu brašna i jednu košaricu jajah. „No, hvala Bogu!" poviče veselo. „Bog je uslišao moju molitvu, Je li, draga majko, to je valjda sve jedan angjeo kroz prozor donio?"

„Ne," odvrati mati, „ali Bog je ipak uslišao tvoju molitvu. Kad si ti kod oltara molio, klečala je gospoja sudčevica u svojoj zaslonjenoj stolici. Ti ju nisi mogao viditi; nu ona je tebe vidila, i čula je tvoju molitvu. Zato nam je sve ovo poslala; ona je bila angjeo, preko kojega nam je Bog pomogao. Djeco, zahvalite Bogu, budite veseli, — te nezaboravite u svom životu izreke:

Bog ti može pomoć čudnovato,
U njeg vazda ti se uzdaj zato!"

79. Dvorjanik.

Njeki dvorjanik, imenom Davorko, bijaše kod kralja u prednjoj sobi na straži. Kralj nije mogao spavati, te pozvoni, da si dade donieti jednu knjigu.

Nu Davorko je kruto zaspao, i nije čuo. Kralj je višeput i sve jače zvonio, al sve u zalud. Napokon otide sam iz svoje spavaonice u prednju sobu.

Mladić sjedjaše čvrsto spavajuć uz svoj pisaći stol, na kojem je stajala goruća svieća; a pred njim ležaše još nedovršen list.

Kralj čitaše list, koji je ovako glasio: „Ljubezna majko! Danas je evo već treća noć, što sam mjesto drugih dvorjanikah stražu na sebe uzeo. Nemogu već skoro da iztrajem. Al mi je drago, da sam tako za njekoliko tjedanah zaslužio deset škudah. Ja Vam ih evo šaljem, da si njimi malo u svojoj nuždi pomognete.“

Ova djetinja ljubav dopane se veoma kralju. On donese jednu kesu dukatah, i turi mu ju u žep. Bio je osvjedočen, da će Davorko ovaj dar poslati svojoj materi, a zatim odje opet u svoju postelju.

Kad se je Davorko probudio, i u svom žepu dukate našao, odmah se je sjetio, tko ga je tako bogato obdario. Čim je kralj iz svoje sobe izašao, pokloni se Davorko duboko pred kraljem, zahvali

mu se za bogati dar, i zamoli ga, da mu oprosti njegovu pogriešku.

Kralj pohvali djetinju ljubav dobroga sina, obljubi ga veoma i uzvisi ga na visoko dostojanstvo. Davorko je savjestno izpunjavao dužnosti svoga dostojanstva — iz pobožnoga štovanja prama Bogu i vierne odanosti prama kralju.

Roditeljah svojih ljubav prava
Dobra srca sva nam osvojava.

80. Pastir.

Njeki je veseli pastir jednog prijaznog proljetnog dana čuvao ovce u cvjetnoj dolini medju sjenastimi bregovi, pa je pjevao i skakao od veselja. Kralj te zemlje, koji je po onoj okolici lovio, opazi ga, te ga k sebi zovne, i reče mu: „Zašto si ti tako jako veseo, drago diete?“

Dječak nije kralja poznavao, pa odvrati: „Zašto da nebudem veseo? Ta ni naš kralj nije bogatiji od mene!“

„Sbiljam?“ reče kralj, „ded da čujem, šta ti to sve imaš!“

Dječak mu odgovori: „Sunce na liepom, plavetnom nebu sja za mene isto tako prijazno, kao i za kralja; a gore i doline zelene se i cvatu za mene isto tako liepo, kao i za njega. Moje dvie ruke nebi dao za sto tisućah stotinjakah, a moja dva oka nebi dao za sve blago kraljevske riznice. U ostalom imam sve, štogod si želim; jer si

neželim više, nego li mi treba. Netrpim nigda glada, imam odiela, da sam uvjek čist i uredan; a za svoj trud i posao dobivam svake godine toliko novca, koliko mi je potrebno. Pa zar bi vi mogli reći, da kralj ima više?"

Dobri kralj se nasmije, dade mu se poznati, i reče: „Imaš pravo, dobro diete, pa sad možeš još reći, da ti i sám kralj pravo daje. Ostani i nadalje tako dobre i vesele ćudi!

Zadovoljnost jeste veća
Od sveg blaga ovdje sreća.

81. Pastirska svirala.

Njekoga blagajnika obtuže kod kralja, da dira u kraljevo blago, i da pokradjene novce i dragocjenosti čuva u jednom tajnom podrumu sa željeznima vratima.

Kralj ode u palaču blagajnikovu, razvidi sve, dade si pokazati željezna vrata, i zapovjedi, da mu se otvore. Ali kako se je začudio, kad je u nutra stupio! Nije ništa vidio, nego četiri prazna duvara, prost jedan stol i slamnat stolac. Na stolu je ležala pastirska svirala, jedan štap i jedna pastirska torbica. Kroz prozor su se vidile zelene livade i sjenaste gorice.

Sad blagajnik progovori: „U svojoj mladosti čuvao sam ovce; a ti, o kralju, pozvà me u svoj dvor. Sad se u ovom podrumu bavim svaki dan jednu uru, te se s veseljem sjećam svog prvašnjeg

stališa; i radosno pjevam pjesmice, koje sam njekoč kod ovacah pjevao stvoritelju na slavu. O, tada sam na njivah svoga oca i uz svu sirotinju sretniji bio, nego li danas u ovoj palači uz sve bogatstvo, kojim me je obdarila milost mojega kralja!“

Zadovoljnost a ne slava,
Čovječa je sreća prava.

82. Dobar sin.

Antun bijaše šegrt, a njegov otac pomoćnik u njekoj uglednoj trgovačkoj kući.

Otac je morao u poslu svoga gospodara putovati daleko preko mora.

Najednoč dodje glas, da su gusari brod oteli; a kamo je Antunov otec dospio, to se nemogaše nikako saznati.

Antun vierno i pošteno svrši svoje naukovne godine, postane trgovačkim pomoćnikom, te si pomnjom i vještinom pribavi nješto imetka.

Napokon sazna, da se njegov otac u Turskoj nalazi u robstvu, te se mahom odluči, da će njega izbaviti. On sakupi sav svoj prištedjeni novac, proda sve svoje odielo, i drugo koješta novčane vriednosti, pa ode u Tursku. Došavši tamo, gdje mu je otac robom bio, ponudi bogatomu Turčinu, da će svoga oca izkupiti.

Nu Turčin je još jedanput toliko iskao, koliko je on imao. „A ti uzmi mene,“ reče Antun,

„mjesto moga oca. Ja sam mlad, pa ti mogu više služiti, nego li moj već stari otac.“

Na zapovied Turčinovu dodje otac, pade sav začudjen svomu sinu oko vrata, i obojicu obaliju tople suze. Al kad je otac čuo, da njegov sin mjesto njega u robstvu ostati hoće, obališe ga još većma suze, i on nehtjedè na to nikako da pristane.

Sin pako reče sav u suzah: „O dragi oče! ja nisam samo pripravan, da mjesto vas nosim lance robstva, nego sam pripravan i isti život za vas dati. Evo uzmite na put ove novce, što sam ih za odkup poneo, pa ajdete u ime božje!

To i isto Ture do suzah gane, i on reče Antunu: „Ti si dobar, plemenit sin! Ja ti oca na slobodu puštam bez ikakove odkupe, i dajem vam evo još toliko novca, da si zajedno trgovinu urediti možete. Jer ti si, dragi Antune, tako radio, kao što dobar sin po božjoj volji prama svomu ocu raditi ima.“

Diete, koje roditelje
Svoje štuje, ljubi,
Za nje rada u nevolji
Život isti gubi.

83. Pobožna sestra.

Mirko i Janja bijahu jednoč sami kod kuće. Tad reče Mirko svojoj sestri: „Hajde, da idemo štogod dobroga tražiti, da se čestito najedemo.“

Janja mu odgovori: „Ako me odvedeš, gdje nas nitko nevidi, onda ću ići s tobom."

„Idemo dakle u smočnicu," reče Mirko, „tamo ćemo naći sladkoga vrhnja."

Janja vrati: „Tamo će nas viditi susjed, koji na dvorištu drva ciepa."

„A mi hajdemo u kuhinju," Mirko će, „u ormaru je pun lonac meda, te ćemo u njeg umakati svoj kruh."

Janja rekne: „Tamo nas viditi može susjeda, koja eno kod prozora sjedi i prede."

„Ajdemo dakle dole u pivnicu jabukah jesti," primjeti Mirko. „Tamo je tavno, da se prsta pred očima nevidi; tamo nas doista nitko viditi neće."

„O moj dragi Mirko!" reče Janja, zar ti sbilja misliš, da nas u pivnici nitko nevidi? Neznaš li ti ništa o onom oku nad nama, koji sve i svagdje vidi, i u najvećoj tmini?"

Mirko se prestraši, i reče: „Pravo veliš, sestrice! To mi nije odmah na úm palo. Bog nas i tamo vidi, kamo čovječe oko nedopire. Nećemo zato nigdje činiti zla!"

Janja se je veselila, da si je Mirko njezine rieči k srcu uzeo, pa mu pokloni jednu sliku, predstavljajući božje oko; a pod njom bile su napisane rieči:

Nek ti viek neide,
Diete, s úma tvoga,
Da te svagdje vide
Oči dragog Boga!

84. Vierna braća.

U vrieme žetve dodju dva kriepka dječaka iz Bačke u Slavoniju, gdje je poslenikah manjkalo, i rekoše jednomu seljaku: „Mi ćemo vam pomagati za vrieme ciele žetve, da vam spremimo vaše žito, ako nam date hranu i deset škudah plaće.“

„Deset škukah je odviše,“ reče seljak; „ja mislim, da bi dosta bilo i deset stotinjačah.“ „To nipošto,“ rekoše dječaci, „baš mora biti deset škudah, manjim nam nije pomoženo. Ako nam nećete dati baš toliko, a mi se idemo nuditi drugomu.“

„Pa čemu vam treba baš toliko novca?“ zapita ih seljak. „Vidite,“ rekoše oni, „mi imamo kod kuće jednoga mladjeg brata, komu je sada već četrnajest godinah. Jedan vješt kolar hoće da ga uzme na zanat, ali zahtjeva svakako deset škudah naukovine. Toliko pako novca nemože naš otac nikako da smogne. Zato smo se nas dva brata dogovorili, da ćemo zaslužiti te novce.“

„No, kad je tako,“ reče seljak, „vašoj bratinskoj ljubavi za volju dat ću vam deset škudah, ako tako uzradite, da ja budem zadovoljan.“

Oba brata radiše neumorno duge ljetne dane; jutrom su se uvjek prvi dizali, a večerom su se uvjek zadnji liegali.

Kad je sva žetva sretno obavljena bila, izplati im seljak pogodjeni deset škudah, i reče:

„Vi ste svoju plaću pošteno zaslužili, pa zato vam evo svakomu još po jedna škuda radoša!“

Ljepšega ti ništ na svietu nije,
Neg med braćom kada ljubav klije!

85. Mlieko.

Vladimir, sin njekog bogatog gradjanina, odšetao se je jednog proljetnog dana na njeki obližnji seljački stan, i zaišće tamo zdjelu kiselog mlieka. Zatim si je nadrobio kruha, i sjeo je u travu pod jedno drvo, pa je jeo tako sladko, da mu je sve iza ušijuh pucalo.

Ne daleko od njega stajaše Marko, siromašan dječak iz obližeg sela. On je bio mršav i izgledao je jako kukavan i žalostan. Bio bi i on rado mlieka jeo, ali budući veoma čedan, to nije mogao moliti.

Bogatomu je Vladimiru doduše na pamet dolazilo, da i ovomu siromaku štogod ostavi; nu tu dobru misao nehtjedè da posluša, nego je sve dalje i dalje pohlepno jeo. Kad je već skoro sve mlieko pojeo bio, opazi na dnu zdjele jednu izreku. Pročitavši ju zarumeni se, te dade još jednoč zdjelu napuniti i odrezati velik komad kruha. Zatim zovne Marka, udrobi mu sam kruha, pa mu rekne prijazno, neka uzme i jede.

„Ovu izreku,“ reče Vladimir, „što je na dnu zdjele, trebalo bi napisati u zdjele svih imućnih ljudih.“ Ta je pako izreka glasila:

Koji može siromaka
Jadnog izdieliti,
Nije vriedan da se igda
I on sam zasiti!

86. Mali košaričar.

Mali Slavoje imadjaše vrlo bogate roditelje. On se je oslanjao na njihovo bogatstvo, pa nije ništa učiti hotio. Mali pako Stojan, sin siromašnoga susjeda, učaše s velikom pomnjom košaričarstvo.

Jednog dana stajaše Slavoje na obali morskoj, pa je za zabavu pecao ribu. Stojan je narezao ovelik snopić rakitovine, i htio ga je baš kući nositi. Najednoč skoče gusari iz grma jednog, i odvuku oba dječaka na svoj brod, da ih kao robove prodadu.

Taj brod je poslje bura zahvatila, i o pećinu jednog dalekog otoka raztepla. Samo ova dva dječaka dočepaše se otoka, na kojem su okrutni crnci stanovali.

Stojan pomisli, da bi ga možebit njegova vještina crnacah spasiti mogla. On izvadi svoj nožić, nareže si rakitovih šibah, pa stane plesti male košarice. Dodje više crnih muževah, ženah i djece, te su ga ljubopitno gledali.

Kad je košarica bila gotova, pokloni ju najodličnijemu medju njimi. Sad su svi, i mali i veliki, hotjeli imati takove košarice. Oni dadu Sto-

janu jednu koljebu, koja je ležala u sjeni rodnih granatih voćakah, da tamo bez ikakove zapreke raditi može. Takodjer mu obrekoše, da će ga hranom posve obskrbljavati.

Zatim zahtjevahu, da i Slavoje načini jednu košaru. Al kad opaziše, da on ništa učio nije, prolupaše ga; dapače bili bi ga i ubili, da Stojan za njega nije molio. Medjutim na njihovu zapovjed morade on Stojanu dati svoje liepo odielo, a na sebe obući Stojanovo posve prosto i neugledno. Osim toga morao je poslužavati Stojana, te njemu rezati šiblje.

Vjeruj, vriedna i marljiva ruka
Svagdje živi bez mnogijeh muka'.

87. Ribar i tat.

Bartol bijaše jako lakouman dječak. On se prišulja k ribnjaku, nedaleko od jednog vlastelinskog dvora, da ukrade koju ribu. Turi dakle ruku, što je dublje mogao, te stane tamo amo brćkati, da ulovi ribu.

„Ha!“ poviče najednoč, „sad ju imam, liepu krasnu ribu; pa mi se čini, da je baš jegulja.“ Izvuče ruku, i gle — oko ruke savijaše mu se grdna zmijurina. On cikne sav upropašćen, baci zmiju za tren opet u vodu, i htjede da pobjegne. Nu čim se obrne, eto ti novog straha, pred njim stajaše stari Vaso, vlastelinski ribar.

„Za ovaj put neka ti bude dosta taj dvoj-

struki strah," reče ribar. „Nu dobro si zapamti za sav svoj život nauk staroga jednoga čovjeka: Bježi vazda od nepravedna dobra, kao i od otrovne zvieri. Ukradjena riba pretvara se vazda zmijom u rukuh tatu. Jer:

Nepravedno što se steče,
U propast nas oto meće!"

88. Vrtar i njegov osao (magarac).

Njeki je vrtar hotio, da ide u grad na nedjelni sajam; i natovari na svoga osla toliko svakojakog povrtalja, da se od siromašne živine skoro ništa osim glave vidilo nije.

Put ga je vodio kroz jedan vrbak. Vrtar odreže njekoliko svežčićah vrbovih šibah. „Takov mali teret moći će osao još ponieti," reče vrtar, i metne ih na njeg. Dalje malo bio je opet ljeskovnik. Vrtar si izabere njekoliko liepih upravnih štapovah za povezivanje svoga cvieća.

„To je tako lako, da osao ni osjetiti neće," reče on, pa ih metne takodjer na njeg.

Sunce je bilo medjutim visoko odskočilo, te je jako peklo. Zato svuče vrtar svoju kabanicu i baci ju na ostali teret. „Nije već daleko od grada," reče on, „ova ga haljina neće ubiti, jer ju mogu na malom prstu nositi."

Al tek da je to izustio, potepe se osao na jedan kamen, padne na zemlju, te se od tereta ubijen nemogaše više dići.

Sad je iza glasa jadikovao prestrašeni vrtar: „Jao meni! sada vidim ovom štetom opamećen, da niti ljude niti životinje nevalja preterašiti.

Preterašen tko već hodi,
I mali mu teret škodi!

89. Lovac i pas mu.

Njeki lovac natutka jednoč svog psa na jednog zeca, „Drž ga! drž!“ poviče lovac, a pas poleti što jače mogaše, tjeraše zeca po širokom polju, stigne ga, i sgrabi čvrsto zubmi. Lovac spopade zeca za uši, i reče psu: „Pusti ga!“ Pas ga pusti, a lovac turi zeca u svoju torbu.

To je više ljudih iz sela gledalo, pa jedan starac izmedju njih reče: „Ovomu lovačkomu psu naliči škrtac. Škrtost viče škrtcu: Drž ga! drž!“ a zaslieplјeni čovjek sluša, i leti bez duše za zemaljskim blagom, Napokon pako dodje smrt, i rekne:

„Pusti ga! pust!“ i siromak čovjek mora da se rastavi sa svojim neuživanim i s mukom stečenim blagom.

Čemu grabiš sebi
Ovd tolikog blaga,
Kada smrt će tebi
Otet sve bez traga!

90. Mlinar i sin mu.

Jednom gonjaše mlinar njeki sa svojim sinom osla u grad, da ga na sajmu proda.

Susretne ih jedan čovjek na konju, i reče smjehući se: „Borme niste pametni, da vam osao onako prazan ide, a ni jedan se od vas na njeg nesjedne.“ Otac rekne odmah sinu, da se sjedne.

Malo zatim skobe se s natovarenima kolima: Kočijaš poviče sinu: „Sram te bilo, mlado derište, ti jahaš, a tvoj stari otac mora da ide pješice,“ Čuvši to sin, skoči odmah sa osla, i pusti, da se otac sjedne.

Iza kako su opet nješto malo po pjeskovitoj cesti dalje išli, susretne ih jedna seljanka, noseći na glavi punu košaru voća. Ova reče ocu: „Alaj ste vi bezdušan otac. Dočim bo posve udobno na tom oslu sjedite, mora to još nejako diete po piesku trusiti svoje noge.“ Na to uzme otac sina k sebi na osla.

Smotrivši jedan ovčar, koji je onde uz cestu čuvao ovce, kako su oba na oslu jahali, poviče glasno: „O siromašni taj osao! ta on mora poginuti pod dvojstrukim tim teretom! Baš ste bez duše prama živini!“ Sad oba sidju, i sin reče ocu: „Što ćemo sada s oslom, da ljudem pravo bude? Napokon ćemo mu morati svezati noge, te ga na motki kakvoj sami nositi na sajam.“

Nu otac mu odvrati: „Sada vidiš, moj sine,

da se nigda svim ljudem ugoditi nemože, i da je veoma mudar savjet:

Vazda nek ti djelo dobro bude,
A neslušaj šta sve ljudi kude!"

91. Ljudožder.

Dva dječaka zablude u njekoj strahovitoj šumi, te ostanu tamo na konaku u jednoj neuglednoj, samotnoj krčmi.

Oko pó noći začuju govoriti u bližnjoj sobici. Oba pritulje uši uz duvar, i slušahu. Tad posve razgovetno čuše rieči: „Ženo, sutra rano podjuri kotao, ja ću zaklati ona dva klapca iz grada."

Ova dva dječaka spopadne smrtni strah. „Za ime božje, ovaj je krčmar ljudožder!" prišaptnuše oni jedan drugomu u uho, i skoče oba kroz prozor, da pobjegnu. Al na njihovu nesreću bijahu dvorištna vrata zaključana.

Oni se uvuku u svinjac k svinjama, i sprovedu tamo noć u velikom strahu. U jutro dodje krčmar, pa tarući svoje noževe, poviče: „No, vi klapci, napolje; zadnji vam je čas tu!"

Oba dječaka stanu se iza glasa derati, te moljahu klečeći, da ih nekolje. Krčmar se začudi, da su oni u svinjcu, te ih zapita, da zašto oni njega ljudožderom drže.

Dječaci plačući odvrate: „Ta vi ste noćas sami rekli, da ćete nas ovo jutro klati." Na to im krčmar reče: „O vi luda djeco! na vas nisam ni

mislio. Ja sam mislio svoja dva prasčića, koje sam u gradu kupio, i koje u šali zovem: moja dva klapca. Nu tako to biva, kad se prisluškiva. Onda se mnogo koješta drugčije razumije, o drugih se lako posumlja, sebi se nepotrebna skrb pravi, strah na se navlači, i mnoga neprilika pribavlja.“

Prisluškalac dostput kojšta čuje,
Što mu srce čemerom otruje.

92. Utvara.

Lovro se uvuče oko pó noći u vlastelinski vrt, napuni dvie vreće s voćem, i htjede, da najprije jednu odnese kući.

Baš kad je duž vrta s vrećom išao, udaraše na zvoniku dvanajest satih. Vjetar hučaše grozovito kroz lišće drveća, i Lovro opazi najednoč uz sebe crnoga jednog čovjeka, koji se drugu vreću nositi činjaše.

Prestrašeni tat vikne, baci vreću na zemlju, i stane bježati što je igda mogao. Crni čovjek baci takodjer vreću, i poleti isto tako brzo uz Lovru do na kraj zida, a tu ga nestane.

Lovro je sutradan svagdje pripoviedao o strašnoj utvari, al da je on bio u kradji, o tom je mučao. Nu sudac dade još isti dan dovesti Lovru, pa mu reče:

„Ti si noćas u vlastelinskom vrtu krao voća. Izdale su te vreće, na kojih stoji ime tvoga oca.

Zato ću te u zatvor staviti. Crna pako utvara, što misliš da si vidio, nebijaše ništa drugo, nego tvoja vlastita sjena, koju si vidio na bielom zidu, buduć je i mjesec baš oko dvanajest satih izašao."

Tko krivo radi, nije nigda bez straha. Zločinac se poplaši, čim samo listak šušne, i bježi od vlastite svoje sjene.

Gledaj vazda čiste sviesti biti,
Pa se ničeg nećeš tad strašiti.

93. Čista krčmarica.

Njeki bačvar iz grada opravljao je sùdje jednomu krčmaru na selu. Po svršenom poslu dodje u sobu, i krčmarica mu donese jednu bocu vina.

„No, kako vam je, gospodjo!" zapita ju bačvar. „Ne baš najbolje," reče krčmarica. „Varošani svraćaju se skoro svi kod mog susjeda, k labudu; a neće im se mog vina, koje je doista bolje, nego li susjedovo. Ja neznam, zašto je to."

Bačvar joj reče: „Kad mi nebi zamjerili, ja bi vam već kazao istinu." „O neću," vrati mu krčmarica, „dapače učinit ćete mi tim veliko prijateljstvo."

„E dobro!" nastavi bačvar, „ja ću vam dakle kazati istinu. Krčmar k labudu neima doduše tako dobra vina; nu njegove staklenice i čaše čiste su kao biser. Vi gospodjo, krčmarice k sokolu, imate doduše puno bolje vino, al vaše je stakalje sve od muhah zagadjeno. Pa ma da je vino još kako

dobro, neide ipak u tek iz gadnih čašah. Brinite se dakle, gospodjo krčmarice, da vam i čaše budu čiste, kao što vam je vino dobro; i da kod vas ljudi uvjek nadju čiste prozore, stolove, stolice i pod, pa ćete onda za cielo imati dosta gostih."

Krčmarica si k srcu uzme ove rieči, Odmah se to stane po kući čistiti, prati i ribati. Sve je posudje oprano, da je bila milina gledati. Jedva da se je to po gradu pročulo, dodje ti njih množina, da se napiju dobra vina iz čistih čašah u čistoj sobi; pa gdjekoji dan bilo ih je toliko, da ni prostora nije bilo za sve.

„Vidite, djeco," reče ona poslje višeput svojim sinovom i kćeram, „šta čistoća sve nečini! Ona nas je učinila imućnim i zadovoljnim, iza kako smo nečistoćom već skoro posve propali bili."

Tvoja kuća nek se vazda blista,
A još više nek ti j' duša čista!

94. Dobrotvorna siromašica.

Njeka siromašna udovica moljaše svaki dan s velikom pobožnošću svoju jutrenu molitvu u svojoj samotnoj sobici, i čitaše po njekoliko liepih izrekah iz svog molitvenika, prije nego li je sjela k svomu kolovratu.

Jednog dana čitaše izreku, koja je na blagotvorn adjela pobudjivala, i koja joj se veoma dopala. „Ali, Bože moj," reče ona, „kako bi ja mogla drugomu šta dobra učiniti? Ta ja neimam

nigdje ništa, čim da se hranim, do ovog svog kolovrata; a njim si jedva zaslužim svakdanji hljeb. Zima je već tu, a ja neimam ni komadića drvca, Već su mi sad prsti u hladnoj sobi tako ukočeni, da jedva presti mogu. Pa nisam platila još ni sve stanarine. Vidim, da ću još i sama za milostinju moliti morat blagotvorne ljude.“

Medjutim je mislila, šta bi ona dobra učiniti mogla. Tad joj pade na úm, da je bolestna jedna njezina vršnjakinja i prijateljica, koja na drugom kraju grada prebiva. „Nju ću danas posjetiti,“ reče ona, „ta mogu i tamo presti, a možebit bi joj i koje utjehe pružiti mogla.“

Uzme s ormara dvie jedine svoje jabuke, što ih je onomad na poklon dobila, da ih svojoj prijateljici ponese, i dade se na put sa svojim kolovratom.

Bolestnica se veoma obraduje, smotrivši svoju staru prijateljicu. „Misli si samo, Ružo,“ reče ona, „ja sam ti onomad baštinila njekoliko stotinah forintih. Nebi li se ti k meni hotjela preseliti, da me dvoriš u mojoj bolesti? Ti bi si prištedila drva i stanarinu, a tvoje predivo i moja mala baština mogla bi obie nas hraniti.“ Ruža primi radostno ponudu, preseli se odmah, te mogaše sada iza dugog i dugog vremena opet mirno i bezbrižno spavati. Ona ponavljaše češće izreku, koja joj se tako jako dopala:

Kad se svaki dan obavi
Samo jedno dobro djelo,

Proživi se dan veselo,
A mirno se noć probavi.

Pokojna baka.

Za vrieme zadnjeg rata poplaše se jako stanovnici njeke samotne kuće. Neprijatelj se približavaše s nastajućom noćju k otoj okolici. Nebo se sad ovd sad ond zažarivaše od požarah. Strašna tutnjava razliegaše se. K tome je bila zima, i vrieme jako studeno i burno. Ovi ljudi se bojahu, da će biti oplienjeni, pa k tome još u ovo jako nesgodno doba i iz kuće svoje protjerani.

Samo stara pobožna baka bijaše spokojna i dobre volje uzdajući se u Boga. Ona čitaše svojoj djeci i svojoj unučadi iz svoga staroga molitvenika jednu molitvu, u kojoj dolažahu rieči: „Bog će podići čvrste zidine, da neprijatelje obustavi od njihova doma.

Jedan izmedju njezinih unukah, koji je nju pobožno slušao, misljaše medjutim, da je to ipak preveć tražiti od dragoga Boga, da zidine podiže; pa da se za takove nemoguće stvari netreba moliti.

Nu baka na to reče: „Te se rieči neimaju baš tako doslovno uzimati. Njimi se hoće samo to reći, da će nas Bog od neprijateljah tako sigurno čuvati, kano da bi nam kuća zidom obkoljena bila. A kad bi Bog baš hotio, da za obranu našu i zid podigne, zar misliš da bi mu i to nemoguć bilo?“

Medjutim prodje noć, a od neprijateljskih vojnikah nebijaše ni traga ni glasa. Svi u kući čudiše se tomu. Al kad su u jutro napolje izašli; vide, da je s one strane, gdje je neprijatelj bio, vjetar sniega toliko nanio, da je kao zidina visoko stajao, i da se kroz njeg nikako nije prolaziti moglo.

Svi hvališe i slaviše Gospoda. Baka pako reče: „Vidite, da je Bog ipak podigao zidine, koje su neprijatelja od našega doma uzdržale, On je dobar i milostiv, i neizmierno bogat sredstvi, kojimi nas iz svake nužde izbaviti može. Nebudimo dakle nikada malodušni i neočajajmo nigda:

Tko u Boga pouzda se,
Na čvrst temelj oslanja se.“

96. Pobožna mati i njezini sinovi.

I.

Velike jedne svetkovine reče njeka odlična gospodja svojima dvama sinovima: „Oh, da bi i ja danas mogla ići u crkvu, te se Gospodu pokloniti i proslaviti ga s mnogimi tisućami, koje će se tamo sakupiti! Ali u grad pješice ići, to je za mene daleko, a kočija nam naša sada nepomaže ništa, kad smo konje prodati morali radi oskudnih naših okolnostih.“

Sinovi izvuku odmah kočiju, i ponude materi, da će ju oni odvesti u crkvu, koja je podost da-

leko od njih bila. Mati se sjedne u kočiju, a mladići su kočiju vukli mjesto konjah.

Sav narod bješe do suzah ganut pobožnošću matere i djetinskom ljubavlju sinovah, pospe put od gradskih vratah do crkve cviećem i zelenim granjem, te klikovaše uzhićeno: „Slava sretnoj majki i plemenitim sinovom!"

Nema ljepše kreposti
Na svijetu tomu,
Neg li služit roditeljem,
I još Bogu svomu!

II.

Uz radosno klikovanje naroda dodju sinovi do crkve. Dobra majka klekne se plačući k oltaru' i moljaše u svom srcu: „Dragi Bože! blagoslovi moja dva sina, i daj im, što misliš, da je najbolje po nje."

Mladići odvezu opet kući svoju mater, a na večer otidju veseli u krevet. Kad ih je mati sutra u jutru probuditi htjela, ležahu oni tako liepi i prijazni, kano spavajući angjeli; ali se više neprobudiše.

Mati se izprva veoma prestraši radi smrti svojih sinovah. Nu na skoro se razabere, i reče: „Dragi Bože! ti si uslišao moju molitvu. Uvidjam, da je blažena i mirna smrt najljepše, što si umrli ljudi želiti mogu. Sad su moji sinovi kod tebe. Zemlja nemogaše nagraditi njihove djetinje ljubavi, zato si ih k sebi u nebo primio."

Da ti smrt nebude
Nikakva strahota,
To se sjećaj vječnog
Ljepšega života!

97. Umirući otac.

Njeki dobar otac ležaše na smrt bolestan. Pozove zato još zadnjega dana svoga života svoje sinove oko svoje smrtne postelje, i opominjaše ih na sve dobro. Osobito im pako zapovjedi, da kršćanski nauk marljivo polaze i pozorno slušaju.

„Draga djeco!“ reče im on; „ja sam živio petdeset godinah, i uživao sam puno veselja na ovom svietu. Ali mi je najmilije i najčistije rajsko veselje pribavio vjerozakon; on mi je sve moje zemaljsko veselje čistim sačuvao, povisio i oplemenio. To vam evo pred Bogom očitujem.“

„Ja sam živio petdeset godinah, mnogo sam koješta na svietu prepatio, i mnogu težku borbu podnio. Nu u ovih patnjah vazda sam nalazio jedino u našem svetom vjerozakonu najbolju utjehu i najsigurniju podporu. To vam evo pred Bogom očitujem.“

„Ja sam živio petdeset godinah, višeput sam bio u pogibeli smrti, pa već sigurno neću doživiti večeri ovoga dana, i zasvjedočujem evo pred Bogom po svom izkustvu: Samo božanska sila vjerozakona može ublažiti strahote smrti; samo sveta vjera u našeg Spasitelja može nam dati srčanosti

i snage, da spokojno u vječnost koračimo, i pred vječnoga sudca stupimo."

„Nastojte dakle, da dobro upoznate našega božanskoga Spasitelja, i da njegov sveti nauk obdržavate; pa ćete onda biti Bogu povoljni, živit ćete zadovoljno, i blaženo ćete jednoč umrieti."

Djeca slušahu suznima očima ove rieči. Otac umre sljedeći čas; ali djeca čuvahu duboko u srcu cieloga svog života njegove posljedne rieči, i spoznaše vlastitim svojim izkustvom, da je sve čista i prava istina bilo.

Božje rieči k spasenju nas vode,
I najboljim po nas plodom rode.

98. Posmrtno veselje.

Njeki otac pripoviedaše jednoč svojoj djeci sljedeću sliku. Kralj jedan pozove svoga namjestnika na njekom otoku, da mu račun položi o svojoj upravi. Oni izmedju njegovih prijateljah, u koje se je on najviše uzdao, pustiše ga ići, nemareći baš ni najmanje za njeg. Drugi, u koje se je takodjer podosta uzdao, odpratiše ga samo do broda. Njekoji pako, koje on nigda mnogo proštimavao nije, pratiše ga za cielog puta, idjoše s njim pred priestol svietloga kralja, zagovarahu ga, i pripomogoše mu do kraljevske milosti i naklonosti."

Djeca nisu razumjela, kakovi su to prijatelji. Otac im tada reče: „I čovjek ima trojvrstne prijatelje na zemlji, koje on većinom istom onda

pravo spozna, kada s ovog svieta podje, da račun položi o svom životu i djelovanju. Prvi takovi prijatelji, blago i bogastvo, ostave ga posve. Drugi, njegovi rodjaci, prate ga samo do groba. Treći pako, njegova dobra djela, idu s njim u vječnost, i pred priestol božji, gdje se svakomu po njegovih djelih plaća, i gdje ni napitak hladne vode, pružen žednomu, nenagradjen neostane.“

Kako ludo radi onaj čovjek, koji se najmanje stara za ovakove vierne prijatelje!

Čini djela, koja štogod vriede,
Samo ona u vječnost te sliede.

99. Bolja zemlja.

Jedan otac i mati življahu s dvoje svoje djece na njekom otoku u velikom oceanu, kamo su brodolomom dospjeli. Kojekakvo korenje i zelenje bijaše im njihova hrana, izvor im pružaše napitak, a špilja u jednoj pećini, to im je bio stan. Višeput bjesnijahu na otoku strahovite bure i nepogode.

Djeca se već nisu ni sjećala, kako su na otok dospjela; ništa nisu znala o velikom kopnu; kruh, mlieko, voće i sve što tamo krasna ima, to su im bile posve nepoznate stvari.

Jednog dana izkrcaju se na otok iz malog čamca četiri crnca. Roditelji se veoma radovahu, nadajući se, da će se izbaviti svojih mukah i tegobah. Nu čamac bijaše premalen, da ih sve zajedno na kopno preveze, — pa zato je otac hotio,

da on prvi vožnju pokuša. Mati i djeca počmu plakati, kad je on sjeo u slabi, maleni čamac, te ga ona četiri crnca povezoše. On im reče: „Neplačite! Tamo je prieko puno bolje, pa ćete i vi svi skoro za mnom doći!“

Kad se je čamac opet vratio, te je mater povezao, plakahu djeca još više: Al i ona im reče: „Neplačite! Tamo ćemo se u boljoj zemlji opet svi viditi!“

Napokon dodje čamac, da preveze i ovo dvoje djece. Oni su se bojali crnih muževah, strašili su se sinjega mora, preko kojeg su se prevesti imali. U strahu i trepetu dospiju do kopna.

Ali kako su se radovali i veselili, kad na obali smotriše svoje roditelje, koji su im ruke pružili, u hlad ih visokih palmah odveli, i na zelenoj cjelini podvorili mliekom, medom te prekrasnim voćem. „O kako budalast bijaše naš strah!“ rekoše djeca; „ne bojati nego radovat bi se bili imali, kad su crnci došli, da nas u bolju zemlju prevezu.

„Draga djeco,“ reče otac „naš prevoz s onog pustog otoka u ovu liepu zemlju, ima za nas još jedno više znamenovanje.“

„Mi svi imamo putovati još u mnogo dalju i puno ljepšu zemlju, nego li je ova. Ciela je zemlja, na kojoj stanujemo, slična otoku; ovaj liepi kraj za nas je samo posve slaba slika neba; prevoz preko burnoga mora, to je smrt. Onaj čamac spominje nas na lies, u kojem će nas jednoč od-

nieti crno obučeni ljudi. Ali nemojte se prestrašiti, kada kucne ura, u kojoj ćemo ovaj sviet morati ostaviti ja, vaša mati i vi! Za pobožne ljude, koje Bog rada ima, i koji su njegovu volju izpunjavali, nije smrt ništa drugo nego samo prelaz u bolji život."

Kršćanin se nema smrti
Niti groba ništ' bojati,
Neg se ima sretnom žiću
Tam u nebu radovati!

100. Tri najbolje knjige.

Njeki pobožni starac, koji je u jednoj siromašnoj, samotnoj koljebici živio, bijaše tako jako mudar i pametan, da je znao svakomu dati dobar savjet i spasonosan nauk.

Učenjak njeki posjeti ga i začudi se nad njegovim mudrim govorom, pa mu reče: „Od kuda ti tolika mudrost? Ja u tvojoj koljebi nevidim nikakovih knjigah, iz kojih si se mogao naučiti toliko dobra i krasna."

„A ipak," reče starac, „imam ja tri najbolje knjige, što ih ima, i čitam iz njih svaki dan. Te knjige jesu: Božja djela nada mnom i okolo mene; savjest u mojoj nutrenosti; i sveto pismo."

„Djela božja, nebo i zemlja, razastrta su pred nami, kao velika knjiga; ona nam navješćuju svemogućnost, mudrost i dobrotu nebeskog oca."

„Moja savjest kaže mi, što činiti, čega li se okaniti imam."

„Sveto pismo pako, ta knjiga nad svimi knjigami, uči nas, kako se je Bog od stvorenja svieta ljudem objavljivao, i kako je sin božji, naš gospod i spasitelj Isukrst, na sviet došao; što je zapovjedio i obećao, činio i trpio, da nas svetimi i spašenimi učini."

Što vjerovat sve imamo,
Nadati se i ljubiti,
Što sve činit ovd moramo,
I čega se sve kloniti, —
To nam svemir i sviest kaže,
Sveto pismo pak razlaže.

Sadržaj.

Brzotiskom Dragutina Bokaua u Zagrebu.